

Investigation of the Residents of Kermanshah City's the Everyday Life Information-Seeking (ELIS) Behavior: A Study of the Kurd Folk with an emphasis on the theory of Life in the Round

Soraya Zangeneh *

Master of Information Science & knowledge.
Employee in the Administration of the
Kermanshah Public Libraries, Kermanshah, Iran

Fariba Zangeneh

Master of Human Resource Development
Management. Employee in the Administration of
the Hamedan Sports and Youth, Hamedan, Iran

Amin Zare

Assistant Professor, Department of Knowledge
and Information Science, Razi University,
Kermanshah, Iran

Abstract

Investigation of the residents of kermanshah city's the everyday life information-seeking (ELIS) behavior: a study of the kurd folk with an emphasis on the theory of life in the round. The present study was applied and surveyed The sample size was 384 with Cochran's formula. Sampling was performed using two stage cluster sampling. The research instrument was a researcher-made questionnaire. The data were analyzed by SPSS software version 24. The news was the most important daily information channel of Kurd Folk. Respondents used more than external messengers like Telegram and WhatsApp with a significant different compared to native messengers. Variables mean of ethnic identity (3.88), national identity (4.03) and sense of discrimination (3.14) were got. Findings showed demographic variables did not affect on the correlation between ethnic identity, national identity, feelings of discrimination with (ELIS)Behaviour. amount of The Adjusted R-Squared in Multivariate regression by method stepwise showed that 26% of the changes the Kurd Folk's (ELIS) Behavior were predicted by the independent variables of ethnic identity, and sense of discrimination. The

* Corresponding Author: s.z92.lib@gmail.com

How to Cite: Zangeneh, S., Zangeneh, F., Zare, A. (2023). Investigation of the Residents of Kermanshah City's the Everyday Life Information-Seeking (ELIS) Behavior: A Study of the Kurd Folk with an emphasis on the theory of Life in the Round, *Journal of Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 9(33), 161-196.

results showed that the Kurd Folk's ELIS Behaviour is a complex concept that it is influenced by many variables that independent variables of ethnic identity and sense of discrimination were able to predict a little over a quarter of its changes. Therefore, it is necessary to examine other predictors and factors influencing the behavior of this folk.

Keywords: Everyday Life Information-Seeking Behavior, ELIS Model, A Theory of Life in The Round, Theory of the Small World, Kurd Folk.

بررسی رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره ساکنان شهر کرمانشاه: مطالعه قوم‌گرد با تأکید بر نظریه زندگی سه‌بعدی

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، شاغل در اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان کرمانشاه، کرمانشاه، ایران

ثریا زنگنه *

کارشناس ارشد مدیریت توسعه منابع انسانی، شاغل در اداره کل ورزش و جوانان استان همدان، همدان، ایران

فربیا زنگنه

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه رازی، کرمانشاه، ایران

امین زارع

چکیده

هدف پژوهش بررسی رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره ساکنان شهر کرمانشاه مطالعه موردی قوم‌گرد با تأکید بر نظریه زندگی سه‌بعدی می‌باشد. پژوهش حاضر از نوع کاربردی و به شیوه پیمایشی انجام گرفت. حجم نمونه با فرمول کوکران ۳۸۴ نفر به دست آمد. نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای دومرحله‌ای صورت گرفت. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود. داده‌ها با نرم‌افزار اس.پی.اس.اس نسخه ۲۴ تحلیل شد. اخبار مهم‌ترین کانال کسب اطلاعات زندگی روزمره قوم‌گرد بود. پاسخگویان بیشتر از پیام‌رسان‌های خارجی مانند تلگرام و واتساپ با اختلاف فاحش نسبت به پیام‌رسان‌های داخلی استفاده کردند. میانگین متغیرهای هویت قومی (۳/۸۸) هویت ملی (۴/۰۳) و حس تبعیض (۳/۱۴) به دست آمد. یافته‌ها نشان داد متغیرهای جمعیت شناختی بر همبستگی هویت قومی، هویت ملی، احساس تبعیض با اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره تأثیر ندارند. برای بررسی معناداری رابطه هر سه متغیر مستقل پژوهش یعنی هویت قومی، هویت ملی، حس تبعیض با متغیر وابسته رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم‌گرد از رگرسیون چندمتغیره به روش هم‌زمان استفاده شد. مقدار ضریب تعیین تعدیل‌شده نشان داد ۲۶ درصد از تغییرات رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم‌گرد، توسط متغیرهای مستقل هویت قومی و حس تبعیض پیش‌بینی شد. رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم‌گرد مفهوم پیچیده‌ای است که تحت تأثیر متغیرهای زیادی است که متغیرهای مستقل هویت قومی و احساس تبعیض توانستند کمی بیش از

* نویسنده مسئول: s.z92.lib@gmail.com

یک‌چهارم از تغییرات آن را پیش‌بینی کنند؛ بنابراین لزوم بررسی دیگر عوامل اثرگذار بر رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره این قوم احساس می‌شود.

کلیدواژه‌ها: رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره، مدل آلیس، نظریه زندگی در چرخه، نظریه زندگی سه‌بعدی، قوم کرد.

مقدمه

انسان برای بیشتر فعالیت‌های خود نیاز به اطلاعات دارد و این اطلاعات را از کانال‌های مختلف اطلاعاتی مانند شبکه‌های اجتماعی، اخبار، روزنامه‌ها، اقوام، دوستان و همکاران و ... دریافت می‌کند. رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره اشاره به فرایند کسب اطلاعات در زندگی روزمره دارد. بافت در مطالعات مربوط به رفتار اطلاع‌یابی در علم اطلاعات عموماً به هر عامل یا متغیر زمینه‌ای و بافتاری که رفتار اطلاع‌یابی فرد را تحت تأثیر قرار می‌دهد، اطلاق می‌گردد؛ مانند شرایط اجتماعی، اقتصادی، نقش‌های کار، وظایف، وضعیت‌های مشکل‌ساز، جوامع، سازمان‌ها و ساختار و فرهنگ‌هایشان (تالجا، کزو و پیتیلین^۱، ۱۹۹۹ نقل در بیگدلی و شریفی، ۱۳۸۹). زندگی روزمره بافتی است که می‌توان در آن به مطالعه تمام ابعاد رفتار اطلاع‌یابی زندگی روزمره یک فرد پرداخت. مدل اطلاع‌یابی در بافت شیوه زندگی (مدل آلیس)^۲ در اواسط دهه ۱۹۹۰ توسط ریجو ساولینن^۳ ایجاد شد. ساولینن (۱۹۹۵) اطلاع‌یابی در زندگی روزمره را فراهم نمودن عناصر اطلاعاتی (اعم از شناختی یا معنایی) می‌داند که افراد به‌منظور راهبری مسائل روزمره زندگی و حل مسائل روزانه‌شان که رابطه‌ای با زندگی کاری و تحصیلی آنان ندارد مورد استفاده قرار می‌دهند (زارع، ۱۳۹۱). اگر چه مدل آلیس بر مشروعیت ماهیت بافت‌های غیر کاری تأکید می‌کرد، اما به‌عنوان تلاشی جهت ایجاد دوگانگی میان فرایندهای اطلاع‌یابی وابسته به شغل یا سایر انواع اطلاع‌یابی تلقی نمی‌شد؛ زیرا اطلاع‌یابی وابسته به شغل و آلیس مکمل یکدیگرند (فیشر، اردلز و کچنی^۴، ۱۳۸۷، ص ۱۷۹) و هر چند اطلاعات شغلی و تحصیلی با اطلاعات مورد نیاز در زندگی روزمره عجین شده و این دو بر هم اثرگذارند اما در مطالعه رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره بیشتر تأکید بر اطلاعات غیر کاری و اطلاعاتی است که از نیازهای روزمره انسان نشأت می‌گیرد که این

1. Talja, Keso & Pietilainen

2. Everyday Life Information-Seeking (ELIS)

3. Reijo Savolainen

4. Fisher, Erdelez & Mc Kechnie

نیازها شامل طیف وسیعی از اطلاعات در ابعاد اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، سلامت، رفاه، سرگرمی و ... می‌باشد. مطالعه رفتار اطلاعاتیابی در بافت زندگی روزمره در واقع مطالعه شیوه زندگی اطلاعاتی و چگونگی کسب اطلاعات و مجاری ترجیحی اطلاعات برای انجام امور و فعالیت‌های روزمره (مهارت زندگی) است که شرایط زندگی افراد (از هر لحاظ) و نحوه انجام فعالیت‌ها و اولویت‌های اطلاعاتی آن‌ها در زندگی، تعیین‌کننده رفتار اطلاعاتی آن‌هاست. از دیگر نظریه‌پردازانی که رفتار اطلاعاتی را با محوریت بافت مفهوم بخشیدند و آن را متأثر از بافت دانستند، می‌توان چتمن^۱ با نظریه زندگی سه‌بعدی^۲ (زندگی در چرخه)، ویلیامسون^۳ با نظریه بوم‌شناختی، اردلز^۴ با نظریه رویارویی اطلاعاتی (زارع، ۱۳۹۱) و دروین^۵ با نظریه معنابخشی که توانست پیچیدگی‌های رفتار انسانی را با محوریت بافت (عناصر بافت: زمان، فضا، جنبش، شکاف، قدرت، محدودیت و اجبار) توضیح دهد. از نظر دروین در نگاه غیر سنتی تجربه‌های زنده یک فرد خود یک سفر معنابخشی است نه یک کنکاش سطحی (بیگدلی و شریفی، ۱۳۸۹). در پژوهش حاضر تأکید بر نظریه اطلاعاتی ساولینن (مدل آلیس) و نظریه زندگی در چرخه (جهان کوچک) آلفردا چتمن می‌باشد. نظریه زندگی سه‌بعدی چتمن بینشی عمیق درباره رفتار اطلاعاتی افراد در یک بافت خاص ارائه می‌کند. جهان کوچک، هنجارهای اجتماعی، سنخ اجتماعی و جهان‌بینی چهار مفهوم اساسی در نظریه چتمن می‌باشد که در قومیت‌ها کاملاً مصداق دارد. برنامه زندگی روزمره افراد خارج از این چرخه نیست. زندگی سه‌بعدی تأثیری ویژه بر رفتار اطلاعاتی دارد: از آنجایی که زندگی سه‌بعدی یک برنامه روزمره است، اطلاعاتی‌وری این جهان، نه مورد نیاز است و نه مورد درخواست. بیگانگان نمی‌توانند با گروه خودی ایجاد ارتباط کنند، زیرا آن‌ها در معانی اجتماعی همسان سهمی

1. Chatman

2. A theory of life in the Round. برخی به آن جهان کوچک نیز می‌گویند.

3. Williamson

4. Erdelez

5. Dervin

ندارند (فیشر، اردلز و مکچنی^۱، ۱۳۸۷، ص ۱۰۴). افرادی که در جهان کوچک چتمن هستند هویتشان با افراد خارج از جهان کوچک (بیگانگان) تفاوت دارد.

در فرهنگ جامعه‌شناسی هویت به معنای پنداشت نسبتاً پایدار فرد از کیستی و چیستی خود در ارتباط با افراد و گروه‌های دیگر اطلاق می‌شود که از طریق تعاملات اجتماعی و در فرآیند اجتماعی شدن تکوین می‌یابد (جانسون^۲، ۱۹۹۷ نقل در مسعود نیا، مهربابی کوشکی و کیانی، ۱۳۹۳). هویت قومی از مفاهیم پیچیده در حوزه علوم انسانی و رشته جامعه‌شناسی و روانشناسی است که بر تمام متغیرهای زندگی فردی و اجتماعی (از جمله رفتار اطلاع‌یابی اقوام) تأثیر می‌گذارد. از نظر وبر^۳ (۱۹۶۸) قومیت شکلی از منزلت اجتماعی است که از خویشاوندی متفاوت و فراتر از آن است و در سبک زندگی خاص (پرورش، آموزش و دیگر عوامل جامعه‌پذیری) تجلی می‌یابد و باعث ایجاد احترام اجتماعی خاص و منزلت ویژه برای اعضای قوم یا گروه می‌شود که به افراد احساس غرور و تعصب می‌بخشد و به شکل اعتبار، قدر و منزلت و افتخار اجتماعی تعلق به گروه قومی از سوی افراد نمود می‌یابد. از نظر دیوید مایر^۴ نابرابری‌های اجتماعی از جمله نابرابری در احترام و منزلت و نابرابری و تبعیض، تعصب را ایجاد می‌کند (گودرزی، ۱۳۸۵). فینی^۵ (۱۹۹۲) هویت قومی را متشکل از چهار مضمون مشترک می‌داند: ۱. احساس تعلق (احساس مثبت نسبت به گروه قومی) ۲. کسب هویت قومی (جستجوی فعال برای دستیابی به آگاهی و دانش قومی که باعث ثبات و دوام هویت قومی می‌شود) ۳. اعمال قومی و مشارکت در فعالیت‌ها و سنت‌های قومی ۴. جهت‌گیری گرایش‌ها و احساسات نسبت به گروه‌های قومی دیگر (نواح و حیدری، ۱۳۹۵). نظریه‌پردازان و محققان حوزه مطالعات قومی، چند عنصر مشترک را در هویت قومی بیان کرده‌اند. هویت قومی متشکل از چهار متغیر تعصب قومی، تعلق قومی، منزلت قومی و هنجار قومی می‌باشد (نواح و همکاران، ۱۳۹۵). البته علاوه بر

1. fisher, erdelez & mckechnie

2. Johnson

3. Weber

4. David Mayer

5. Phiney

این چهار متغیر به نظر می‌رسد جای متغیر پنجمی به نام تبعیض خالی است چراکه در بیشتر مطالعات قومیتی مطرح شده است و در رفتار قومیتی تأثیر دارد و اگر جزء متغیرهای هویت قومی نیز در نظر گرفته نشود، بهتر است این متغیر به شکل جداگانه و به موازات هویت قومی و به عنوان متغیری مؤثر در رفتار قومیتی که نزدیکی و قرابت خاصی نسبت به دیگر متغیرهای احتمالی موجود دارد، مورد توجه قرار گیرد تا بتوانیم نگاه جامع‌تری به قومیت‌ها داشته باشیم. گیدنز (۱۳۷۷) معتقد است تبعیض به رفتار واقعی اطلاق می‌شود که اعضای یک گروه را از فرصت‌هایی که در برابر دیگران گشوده است، محروم می‌سازد (ص. ۲۹۳). جهان کوچک قومیتی، همیشه سایه‌ای از حس تبعیض را در نهاد کوچکش لمس می‌کند. آداب و رسوم خاص، نابرابری رفاه و امکانات اجتماعی، زبانی که معمولاً زبان رسمی نیست و ویژه قومیت‌هاست و بسیاری مسائل دیگر می‌توانند علت ایجاد و تشدیدکننده حس تبعیض در اقوام - و به‌طور کلی اجتماعات کوچکی که در دل اجتماع بزرگ‌تر حیات دارند - باشد. تاجفل^۱ (۱۹۷۲) شکل‌گیری هویت را قرین دو احساس متضاد تعلق به گروه خودی (همان جهان کوچک قومیتی) و دیگری احساس تمایز یا تبعیض در برابر گروه‌های غیرخودی (بیگانگان) قرار می‌دهد (مسعودنیا و همکاران، ۱۳۹۳).

هویت ملی را به معنای عبور از هویت‌های سنتی همچون مذهب، قوم، قبیله به هویت‌های فراگیرتر می‌دانند (رجایی، ۱۳۸۲، ص ۱۲). یوسفی (۱۳۸۰) هویت ملی را به معنای احساس وفاداری به عناصر و نمادهای مشترک در اجتماع ملی و در میان مرزهای تعریف‌شده سیاسی می‌داند (ص ۱۷). در این پژوهش هویت ملی در هفت بعد فرهنگی، سیاسی، دینی، جغرافیایی، زبان و ادبیات، تاریخی و قومیتی مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد. دو متغیر هویت قومی و هویت ملی متغیرهای مهم و تأثیرگذار بر رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره اقوام و به تبع آن قوم کرد هستند. شهر کرمانشاه به عنوان اقامتگاه قوم کرد و یک جامعه پژوهش هدفمند جهت بررسی پژوهش حاضر در نظر گرفته شد. تمام قومیت‌ها و از جمله قوم کرد بر طبق نظریه زندگی در چرخه چمن جهان کوچکی

دارند که معمولاً بیشتر ضوابط رفتاری در گروه قومیتی (خودی‌ها) را قبول دارند و تعامل اطلاعاتی با خودی‌ها بهتر از بیگانگان است. بسیاری از مؤلفه‌های زندگی‌شان متأثر از آن جهان می‌باشد و از طرفی زندگی در اجتماع بزرگ‌تر (بیگانگان) که بسیاری از اوقات متفاوت از فرهنگ قومیتی و جهان کوچک خودشان می‌باشد، منجر به یک رفتار دوبعدی در آن‌ها می‌شود. بسیاری از ارتباطات، نگرش‌ها، باورها و حتی جهان‌بینی‌های آن‌ها مطابق با جهان کوچک قومیتی‌شان می‌باشد. از طرفی نظام اجتماعی بایستگی تعاملات با اجتماع بزرگ‌تر را در آن‌ها قابل‌پذیرش می‌کند؛ اما ممکن است در این میان تبعیض‌های اجتماعی و نابرابری در بعضی از ابعاد اجتماعی و یا حتی تمام ابعاد زندگی، توزیع نابرابر فرصت‌ها، سرمایه‌ها، منابع و عدم توجه کافی به نیازهای اطلاعاتی اقلیت‌ها (قوم، قبیله و؛ که موردنظر پژوهش حاضر است) تعصبات قومی را تشدید و به‌طور کلی بر متغیر هویت قومی اثر سوء و خطرناک داشته باشد که در صورت بی‌توجهی زیاد ممکن است عواقب زیان‌باری داشته باشد و کیان کشور و امنیت ملی را تهدید کند و منجر به رفتارهای خطرناک چون تجزیه‌طلبی اقوام شود. چنانکه لاولر و جینگلو^۱ (۱۹۸۹) طی یک تحقیق نشان دادند اعضای یک شبکه در صورتی که احساس نمایند از سوی عضو مرکزی‌شان مورد تبعیض قرار می‌گیرند و در مقایسه با دیگران احساس محرومیت نمایند، هویت قومی‌شان تشدید شده که این مسئله پیامدهای منفی مهمی از جمله خشونت‌هایی با منشأ قومی و تقویت هویت قومی را در بر خواهد داشت بنابراین تمایل به تجزیه در بین آن‌ها بیشتر می‌شود (نواح و تقوی نسب، ۱۳۸۷)؛ بنابراین با توجه به ارزش، قدرت و نقش بسیار مهم اطلاعات در دنیای کنونی، ضروری می‌نماید که نیازهای اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی این قوم موردبررسی دقیق قرار گیرد تا در جهت تسهیل دسترسی به نیازهای اطلاعاتی آن‌ها تدابیر لازم اندیشیده شود. مطمئناً با تقویت هدفمند و متعادل هویت قومی و باورهای مثبت در اقوام و اقلیت‌ها، هویت ملی و همبستگی اجتماعی نیز تقویت خواهد شد و می‌تواند کمک بسیار زیادی به سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان جامعه در راستای مصرف بهینه هزینه برای رفع نیازهای

۱. Lower & Jangkoo

اطلاعاتی آن‌ها و در نتیجه بهره‌وری جامعه بکند.

پیشینه‌های پژوهش

الف) پیشینه‌های داخلی

در زمینه رفتار اطلاع‌یابی پژوهش‌های زیادی صورت گرفته اما صرفاً آن دسته از پژوهش‌ها مورد نظر پژوهش حاضر است که در بافت زندگی روزمره انجام شده است که قدمت زیادی ندارد و چیزی کمتر از یک دهه از عمر این نوع از پژوهش‌ها می‌گذرد و تنها دو پژوهش جنبه بررسی قومیتی رفتار اطلاع‌یابی روزمره را مدنظر قرار داده‌اند که به آن اشاره می‌شود: زارع (۱۳۹۱) در پایان‌نامه دکتری خود فرایند اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره اقوام عرب‌زبان و بختیاری اهواز را مورد مطالعه قرار داد. پورموسوی (۱۳۹۳) در پژوهشی رفتار اطلاع‌یابی زندگی روزمره و محیط‌های اطلاعاتی ارامنه شهر تهران را بررسی کرد. رسایی (۱۳۹۴) در پژوهشی فرایند اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره معلمان ابتدایی و متوسطه شهر اهواز را بر اساس مدل آلیس و با روش پیمایشی از نوع توصیفی تحلیلی مطالعه کرد. سعیدی (۱۳۹۶) رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره مراجعان کتابخانه‌های عمومی شهرستان سنندج را در پژوهش پایان‌نامه کارشناسی ارشد خود بررسی کرد. چون پژوهش پیش رو یک بعد قومیتی را نیز شامل می‌شود، بنابراین آن دسته پژوهش‌ها نیز که فارغ از بعد رفتار اطلاع‌یابی روزمره ابعاد هویت قومی یا ملی را مطالعه کرده‌اند نیز جزو پیشینه کار می‌باشند که در اینجا به چند مورد از آن اشاره می‌شود. جعفر زاده پور و حیدری (۱۳۹۳) در پژوهشی به روش فرا تحلیل نشان دادند که حوزه مطالعات هویت ملی و قومی در ایران در دهه ۱۳۸۰ نسبت به دهه ۱۳۷۰ افزایش داشته است. طالبی و عیوضی (۱۳۹۱) هویت طلبی قومی در فضای مجازی را بررسی کردند. آن‌ها نشان دادند بیشترین مطالب قومی موجود در فضای مجازی مربوط به قوم‌مداری می‌باشد. لهسایی زاده، مقدس و تقوی نسب (۱۳۸۸) در یک پژوهش کمی و پیمایشی با جامعه اعراب شهرستان اهواز به این نتیجه رسیدند که رابطه دو متغیر هویت قومی و هویت ملی منفی (در جهت معکوس) هستند. نواح و تقوی نسب (۱۳۸۷) در پژوهشی دیگر با بررسی تأثیر محرومیت

نسبی بر هویت قومی و هویت ملی با نمونه‌ای از اعراب خوزستان به این نتیجه رسیدند که با افزایش احساس محرومیت، هویت قومی در بین اعراب خوزستان تشدید شد و برخی از جنبه‌های هویت ملی کاهش یافت. نواح و تقوی نسب (۱۳۸۶) در پژوهشی با عنوان «قوم عرب واگرایی یا همگرایی» با استفاده از تئوری محرومیت نسبی در میان اعراب خوزستان به این نتیجه رسیدند که هویت قومی و هویت ملی در جهت معکوس باهم رابطه معناداری داشتند.

ب) پیشنهادهای خارجی

از جمله نخستین مطالعاتی که در بافت زندگی روزمره و در مورد اطلاعات روزمره و غیر کاری انجام شده است، می‌توان مطالعات چتمن^۱ (۱۹۹۱)، (۱۹۹۶) و (۱۹۹۹)، ساولینن (۱۹۹۵) و گرانووتر^۲ (۱۹۷۳)، اردلز^۳ (۱۹۹۷) و ویلیامسون^۴ (۱۹۹۸) را نام برد که همه در حوزه رفتار اطلاع‌یابی و در بافت زندگی روزمره انجام شده است و بر تأثیر بافت و محیط و شرایط اجتماعی و فرهنگی بر رفتار اطلاع‌یابی در زندگی روزمره تأکید داشتند. هرسبرگر^۵ (۱۹۹۸) نیازهای اطلاعاتی و اطلاعات روزمره والدین بی‌خانمان را در رساله دکتری خود بررسی کرد. کری^۶، مک کچنی^۷ و مک کنزی^۸ (۲۰۰۱) به تشریح روش‌های گردآوری اطلاعات در مطالعات اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره (آلیس) در میان سه گروه زنان باردار صاحب جنین‌های دوقلو، افراد متعلق به گروه‌های خود اشتغال و کودکان پیش‌دستانی پرداختند (زارع، ۱۳۹۱). فیشر^۹، بیکر^{۱۰} و براون^{۱۱} (۲۰۰۳) رفتار اطلاعاتی در

1. Chatman
2. Granovetter
3. Erdelez
4. Williamson
5. Hersberger
6. Carey
7. McKechnie
8. McKenzie
9. Fisher
10. Baker
11. Brown

زندگی روزمره سه گروه زنان خیابانی (روسیان)، مهاجران جدید و آرایشگران را مطالعه و بررسی کردند. بورن^۱ (۲۰۰۴) در یک مطالعه نظری-اکتشافی که با استفاده از منابع دست‌دوم انجام شد سیاست اطلاعاتی و فرهنگی در میان جوامع یوتوپیایی آمریکا را مطالعه نمود. بورن در این مطالعه از حوزه‌ای تحت عنوان «اتنوفورماتیک» به‌عنوان حوزه مطالعاتی برای مدیریت اطلاعات اقوام نام برد (زارع، ۱۳۹۱). بیتز^۲ (۲۰۰۸) با استفاده از مدل اطلاعات در بافت زندگی روزمره ساولین و نظریه فقر اطلاعات چتمن نیازهای اطلاعات و رفتار اطلاعاتی بزرگسالان طبقه کارگر ساکن محله‌ای در دویلین را در پایان‌نامه خود بررسی کرد. مایرز، فیشر و مارکوکس^۳ (۲۰۰۹) در پژوهشی با عنوان «مفهوم‌سازی دنیای اطلاعات: رفتار اطلاعاتی روزمره نوجوانان ۹ تا ۱۳ سال» یک چارچوب زمینه‌ای تجربی برای جهان اطلاعاتی زندگی روزمره نوجوانان ۹-۱۳ سال ارائه دادند. یادامسورن^۴ (۲۰۱۱) در پایان‌نامه دکتری خود به روش ترکیبی ماهیت مواجهه با رویدادهای غیرمعمول با اخبار آنلاین با استفاده از مدل جستجوی اطلاعات زندگی روزمره ساولین و مدل رویارویی اطلاعات اردلز^۵ را بررسی کرد. وایمبرلای و کلاین^۶ (۲۰۱۲) رفتار اطلاعاتی روزمره خریداران مواد غذایی را بررسی کردند. آن‌ها رفتار اطلاعاتی خریداران را با نظریه‌های رفتار اطلاعاتی ترکیب کردند. هواکو^۷ (۲۰۱۳) در پژوهشی رفتار اطلاعاتی نوجوانان هنگام جدا شدن از گروه‌های دوستان و جستجوی اطلاعات زندگی روزمره نوجوانان مهاجر را بررسی کرد. گیسن^۸ (۲۰۱۳) با روش گرند تئوری تأثیر جامعه‌های مبتنی بر مکان بر رفتار اطلاعاتی دو انجمن والدین کودکان مبتلابه سندرم داون را در رساله دکتری خود مطالعه کرد. دنکاسا^۹ (۲۰۱۶) نیازهای اطلاعات روزمره زندگی روحانیت کاتولیک

-
1. Bourne
 2. Bates
 3. Mayers, Fisher & Marcoux
 4. YADAMSUREN
 5. Erdelez
 6. Wimberley & M. C. clean
 7. Hwakoo
 8. Gibson
 9. Dankasa

(مدل آلیس ساولینن بازیینی شده) را مورد بررسی قرارداد. کیم^۱ (۲۰۱۶) در پایان نامه دکتری خود «رفتارهای اطلاع‌یابی زندگی روزمره و فرهنگ‌پذیری و رفتار جستجوی اطلاعات، اکتساب اطلاعات و نیازهای اطلاعات زنان مهاجر کره‌ای» را بررسی کرد. فاوست^۲ (۲۰۱۷) رفتار اطلاعاتی زندگی روزمره‌ی جوانان مهاجر و پناهندگان که در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات^۳ فعالیت داشتند را مورد مطالعه قرارداد. هاراری^۴، مولر^۵، آونگ^۶ و رنتفراو^۷ (۲۰۱۷) با مطالعات متمرکز رفتار انسان را با استفاده از گوشی‌های هوشمند و سنسورهای تلفن همراه بررسی کردند. برهمند، ناخدا، فهیم‌نیا و نظری^۸ (۲۰۱۹) در پژوهشی کیفی به روش گرنند تئوری رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره در زمینه کنار آمدن با دردهای روزمره را در جامعه دختران دانشجو بررسی کردند. فانگ و ایکس آی^۹ (۲۰۱۹) مطالعه‌ای در مورد رفتار اطلاع‌یابی زندگی روزمره مردم چین: مقایسه بین وب و پلتفرم وایبو^{۱۰} انجام دادند.

رفتار اطلاع‌یابی روزمره تأکید بر دستیابی و استفاده از اطلاعات در زندگی روزمره و مجزا از اطلاعات کاری و تحصیلی و ... دارد و در میان اقوام و اقلیت‌ها هم تا حدودی در حال شکل‌گیری و انجام است که به تعدادی از آن‌ها در بالا اشاره شد؛ اما با جستجوی پژوهشگر مشخص شد جای اثری علمی که رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد را مورد بررسی یا مطالعه قرار داده باشد، خالی است. بافت فرهنگی و اجتماعی تأثیر زیادی بر رفتار اطلاع‌یابی و اولویت‌های اطلاعاتی و انتخاب منابع و کانال‌های اطلاعاتی افراد دارد. چنانکه چتمن با نظریه زندگی در چرخه تأثیر بافت را بر جهان کوچک

-
1. Kim
 2. Fawcett
 3. ICT
 4. Harari
 5. Muller
 6. Aung
 7. Rentfrow
 8. Barahmanda, Nakhoda, Fahimniaa, Nazari
 9. Fang & Xie
 10. Weibo

گروه‌های خاص و ساولینن با دو اصطلاح «شیوه زندگی» و «مهارت زندگی» بر این مسئله تأکید دارد؛ بنابراین بافت فرهنگ قومی و آداب و رسوم رایج (جهان کوچک) و شیوه زندگی متفاوت در قوم کرد احتمالاً منجر به رفتار متفاوت در آن‌ها می‌شود. به همین دلیل در پژوهش حاضر سعی بر این است که کانال‌های اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی این قوم در بافت زندگی روزمره مورد بررسی دقیق قرار گیرد و رابطه متغیرهای هویتی (قومی و ملی) و احساس تبعیض با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره این قوم مورد مطالعه قرار گیرد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی مطالعه پیش رو بررسی رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره ساکنان شهر کرمانشاه مطالعه موردی قوم کرد با تأکید بر نظریه زندگی سه‌بعدی می‌باشد.

اهداف جزئی

۱. شناسایی کانال‌های کسب اطلاعات در زندگی روزمره اقوام کرد ساکن شهر کرمانشاه
۲. شناسایی وجود یا عدم وجود رابطه بین هویت قومی اقوام کرد شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره
۳. شناسایی وجود یا عدم وجود رابطه بین هویت ملی اقوام کرد شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره
۴. شناسایی وجود یا عدم وجود رابطه بین احساس تبعیض در اقوام کرد شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره
۵. شناسایی میزان تأثیر سه‌متغیر پیش‌بین هویت قومی، هویت ملی و احساس تبعیض در اقوام کرد شهر کرمانشاه بر متغیر ملاک رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره
۶. شناسایی وجود یا عدم وجود تفاوت در رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد در زندگی روزمره از لحاظ متغیرهای جمعیت‌شناختی

سؤالات پژوهش

۱. کانال‌های کسب اطلاعات در زندگی روزمره اقوام کرد ساکن شهر کرمانشاه کدامند؟
۲. چه رابطه‌ای بین هویت قومی کردهای شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره وجود دارد؟
۳. چه رابطه‌ای بین هویت ملی کردهای شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره وجود دارد؟
۴. چه رابطه‌ای بین احساس تبعیض کردهای شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره وجود دارد؟
۵. میزان تأثیر متغیرهای پیش‌بین هویت قومی، هویت ملی و حس تبعیض در اقوام کرد شهر کرمانشاه بر متغیر ملاک رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره چقدر است؟
۶. آیا رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد در بافت زندگی روزمره از لحاظ متغیرهای جمعیت شناختی تفاوت معناداری دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر یک پژوهش کاربردی است که به روش پیمایشی انجام شد. شیوه کار به این صورت بود که ابتدا با روش کتابخانه‌ای مدلی مفهومی از متغیرهای موردبررسی در پژوهش طراحی گردید، به این منظور ابتدا عناصر و مؤلفه‌های تشکیل دهنده هویت قومی و هویت ملی موردبررسی قرار گرفتند. مؤلفه‌های هویت قومی (تعلق قومی، تعهد قومی، تعصب قومی، منزلت و هنجار) شناسایی شد و مؤلفه‌های هویت ملی در هفت بعد با عناوین بعد فرهنگی، بعد سیاسی، بعد دینی، بعد جغرافیایی، بعد زبان و ادبیات، بعد تاریخی و بعد قومیتی شناسایی شد. برای پنج بعد هویت قومی ۲۰ گویه تعیین و برای سنجش آن از طیف لیکرت پنج‌تایی استفاده شد. برای متغیر هفت بعدی هویت ملی ۲۱ گویه (با سنجه طیف لیکرت پنج‌تایی) در نظر گرفته شد. برای متغیر رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره ۴۵ گویه در نظر گرفته شد؛ که برای طراحی این بخش از پرسشنامه از پژوهش‌های گذشته نزدیک به موضوع پژوهش حاضر کمک گرفته شد. جامعه موردبررسی ساکنان بالای ۱۸

سال شهر کرمانشاه بودند که طبق آخرین سرشماری مرکز آمار ایران ۹۴۷۰۰۰ نفر بودند. حجم نمونه با فرمول کوکران ۳۸۴ نفر به دست آمد. نمونه‌گیری به روش خوشه‌ای دو مرحله‌ای صورت گرفت. به این ترتیب که ابتدا جامعه به ۴ ناحیه (خوشه) تقسیم شد. سپس دو ناحیه به تصادف انتخاب شد. در مرحله بعد از هر ناحیه دو منطقه (محل) به تصادف انتخاب شد. ابزار پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود که با مطالعه پژوهش‌های ربانی و رستگار (۱۳۹۱)، زارع (۱۳۹۱)، مسعودنیا و همکاران (۱۳۹۳) و پورموسی (۱۳۹۳) و مبانی نظری پژوهش طراحی گردید. روایی محتوایی پرسشنامه توسط چند تن از اساتید علم اطلاعات و دانش‌شناسی و روایی صوری آن توسط تعدادی از پاسخگویان تأیید شد. پایایی پرسشنامه توسط نرم‌افزار اس.پی.اس.اس.^۱ و با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ به دست آمده که پایایی قابل قبولی است. داده‌ها با نرم‌افزار اس.پی.اس.اس نسخه ۲۴ تحلیل شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

جدول ۱. میانگین مؤلفه‌های هویت قومی پاسخگویان

مؤلفه‌های هویت قومی	تعلق قومی	تعهد قومی	تعصب قومی	منزلت قومی	هنجار قومی
میانگین	۴/۰۸	۴/۱۸	۳/۳۰	۳/۹۱	۳/۹۵

بالا ترین میانگین در بین شاخصه‌های هویت قومی مربوط به متغیر تعهد قومی بود و بعد از آن به ترتیب تعلق قومی، هنجار قومی، منزلت قومی و تعصب قومی بیشترین میانگین را داشتند. همچنین میانگین گویه‌های متغیر تبعیض قومی ۳/۱۴ حاصل شد که نشان می‌دهد، متغیر تبعیض از لحاظ میزان میانگین بعد از متغیرهای هویت قومی و در سطحی پایین تر از آن‌ها قرار داشت.

جدول ۲. میانگین مؤلفه‌های هویت ملی پاسخگویان

مؤلفه‌های هویت ملی	بعد فرهنگی	بعد سیاسی	بعد دینی	بعد جغرافیایی	بعد زبان و ادبیات	بعد تاریخی	بعد قومیتی
میانگین	۴/۳۳	۳/۴۷	۳/۷۳	۳/۸۹	۴/۲۲	۴/۰۸	۴/۴۸

در بین هفت بُعد هویت ملی بعد قومیتی بالاترین میانگین را در بین پاسخگویان داشت. بعد از آن بعد فرهنگی، زبان و ادبیات و بعد تاریخی در رتبه‌های بعد قرار گرفتند.

جدول ۳. میانگین هویت ملی و هویت قومی پاسخگویان

متغیرهای هویتی	هویت ملی	هویت قومی
میانگین	۴/۰۳	۳/۸۸

میانگین دو متغیر مستقل هویت قومی و هویت ملی نشان داد که در بین اقوام کرد نمونه مورد بررسی هویت ملی از میانگین بالاتری برخوردار است. سؤال اول: کانال‌های کسب اطلاعات در زندگی روزمره اقوام کرد ساکن شهر کرمانشاه کدامند؟

جدول ۴. کانال‌های کسب اطلاعات زندگی روزمره و میانگین تعدادی از گویه‌های پژوهش

ردیف	کانال‌های کسب اطلاعات زندگی روزمره	میانگین	انحراف معیار
۱	اخبار	۳/۸۳	۰/۷۴۶
۲	رسانه‌های چاپی	۳/۷۸	۰/۷۴۵
۳	کتابخانه‌های عمومی	۳/۶۰	۰/۶۹۳
۴	رسانه ملی (رادیو و تلویزیون)	۳/۳۲	۰/۹۴۴
۵	اینترنت	۳/۴۸	۰/۵۲۸
۶	تلفن	۳/۴۹	۰/۹۴۰
۷	ماهواره	۲/۸۶	۰/۷۷۱
۸	شبکه‌نخبگان	۳/۲۸	۰/۷۸۳
۱	نگرش نسبت به اطلاعات و نقشان در زندگی روزمره	۴/۲۵	۰/۵۰۲
۲	بی‌توجهی کتابخانه‌های عمومی به فرهنگ کردی	۳/۲۹	۰/۹۷۴
۳	استفاده از برنامه‌های فارسی‌زبان رسانه ملی	۳/۵۶	۱/۱۶۶

ردیف	کانال‌های کسب اطلاعات زندگی روزمره	میانگین	انحراف معیار
۴	استفاده از برنامه‌های کردی زبان رسانه ملی	۳/۲۵	۱/۱۱۳
۵	استفاده از برنامه‌های کردی زبان شبکه استانی (زاگرس)	۳/۳۴	۱/۲۲۸
۶	تمایل به ارتباط با کردزبانان در شبکه‌های اجتماعی	۳/۵۵	۱/۰۱۳
۷	استفاده از پیام‌رسان‌های خارجی (تلگرام، واتساپ و...)	۴/۰۵	۰/۹۹۷
۸	استفاده از پیام‌رسان‌های داخلی (سروش، بله، آی‌گپ و...)	۲/۷۲	۱/۴۶۲
۹	استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان خارج از کشور	۲/۶۷	۱/۳۰۲
۱۰	استفاده از شبکه‌های ماهواره‌ای کردزبان خارج از کشور	۲/۵۶	۱/۲۸۷
۱۱	ترجیح رسانه ملی به شبکه‌های ماهواره‌ای	۳/۲	۱/۲۶۸

همان‌طور که یافته‌ها در جدول ۴ نشان می‌دهند، در بین کانال‌های هشت‌گانه اطلاع‌یابی نمونه موردبررسی، اخبار مهم‌ترین کانال کسب اطلاعات زندگی روزمره بود. بعد از اخبار به ترتیب رسانه‌های چاپی، کتابخانه‌های عمومی، تلفن، اینترنت، رسانه ملی و شبکه‌های نخبگان بیشترین انتخاب پاسخگویان برای کسب اطلاعات در زندگی روزمره بود. همچنین یافته‌ها نشان داد که اقوام کرد موردبررسی نگرش مثبتی نسبت به اهمیت اطلاعات برای آن‌ها و کارایی و نقش مهم آن در زندگی روزمره دارند. پاسخگویان تا حدودی معتقدند که کتابخانه‌های عمومی در مجموعه‌سازی به فرهنگ کردی بی‌توجه بوده‌اند. برنامه‌های فارسی‌زبان را کمی بیشتر از برنامه‌های کردی زبان رسانه ملی ترجیح داده‌اند. پاسخگویان علاقه‌مندند که با هم‌زبانان کرد خود در شبکه‌های اجتماعی ارتباط داشته باشند. از پیام‌رسان‌های خارجی مانند تلگرام و واتساپ با اختلاف فاحش نسبت به پیام‌رسان‌های داخلی استفاده می‌کنند. همچنین پاسخگویان استفاده از رسانه ملی را به ماهواره‌های فارسی‌زبان و کردزبان خارج از کشور ترجیح دادند.

سؤال دوم: چه رابطه‌ای بین هویت قومی کردهای شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره وجود دارد؟

جدول ۵. بررسی رابطه هویت قومی و کسب اطلاعات در زندگی روزمره

کسب اطلاعات در زندگی روزمره	هویت قومی	
	۰/۴۸۹	ضریب همبستگی پیرسون (r)
	۰/۰۰۰	سطح معناداری

با توجه به سطح معناداری آزمون همبستگی پیرسون که $0/000$ حاصل شد ($p < 0/05$)، بنابراین بین هویت قومی و کسب اطلاعات در زندگی روزمره رابطه معناداری وجود دارد. از آنجایی که احتمال دارد متغیرهای جمعیت‌شناسی نیز در این معناداری اثر و نقش داشته باشند، بنابراین با محاسبه ضریب همبستگی جزئی (تفکیکی) اثر متغیرهای جمعیت‌شناسی را کنترل و حذف می‌کنیم.

جدول ۶. رابطه همبستگی جزئی بین هویت قومی و کسب اطلاعات در زندگی روزمره با کنترل متغیرهای جمعیت‌شناسی

کسب اطلاعات در زندگی روزمره	هویت قومی					متغیر مستقل
	درآمد	وضعیت تأهل	تحصیلات	سن	جنسیت	متغیر کنترل
	۰/۴۹۰	۰/۴۸۷	۰/۴۹۳	۰/۴۸۲	۰/۴۸۵	ضریب همبستگی پیرسون (r)
	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معناداری

همان‌طور که از ردیف سطح معناداری در جدول ۶ برمی‌آید بین دو متغیر هویت قومی و رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد با کنترل متغیرهای جمعیت‌شناسی رابطه معنادار دیده شد. به این معنی که متغیرهای جمعیت‌شناسی بر همبستگی این دو متغیر تأثیر ندارند. سؤال سوم: چه رابطه‌ای بین هویت ملی کردهای شهر کرمانشاه با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره وجود دارد؟

جدول ۷. بررسی رابطه هویت ملی و کسب اطلاعات در زندگی روزمره

کسب اطلاعات در زندگی روزمره	هویت ملی	
	۰/۱۸۷	ضریب همبستگی پیرسون (r)
۰/۰۰۰	سطح معناداری	

یافته‌های حاصل از آزمون همبستگی پیرسون نشان داد ($p < 0/05$) چون سطح معناداری کمتر از $0/05$ به دست آمد بنابراین بین هویت ملی و کسب اطلاعات در زندگی روزمره رابطه معنادار و مثبت وجود دارد. بازم لازم است اثر متغیرهای جمعیت‌شناسی را کنترل

سطح معناداری جدول ۱۰ به وضوح نشان می‌دهد بین دو متغیر تبعیض و رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد با حذف اثر متغیرهای جمعیت شناختی رابطه معنادار وجود دارد؛ بنابراین متغیرهای جمعیت‌شناسی تأثیری بر رابطه دو متغیر مذکور ندارند.

برای پاسخ به سؤال پنجم پژوهش نیاز هست یک بررسی دوبه‌دو بین متغیرهای مستقل پژوهش انجام شود، چون یک مدل نظری از متغیرها در پژوهش ارائه شد که در سؤالات پژوهش نشان داده شد؛ که برای مناسب بودن این مدل باید متغیرهای مستقل در عین رابطه قوی با متغیر وابسته دارای کمترین رابطه همبستگی با یکدیگر باشند؛ بنابراین در جدول ۱۱ به بررسی این موضوع پرداخته شد.

جدول ۱۱. رابطه بین متغیرهای مستقل به صورت دوبه‌دو

ارتباط بین هویت قومی و احساس تبعیض	ارتباط بین هویت ملی و احساس تبعیض	ارتباط بین هویت ملی و هویت قومی	متغیرهای مستقل ضریب همبستگی
۰/۱۸۷	۰/۲۴۲	۰/۲۱۴	ضریب همبستگی پیرسون (r)
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معناداری

همان‌طور که از داده‌های جدول ۱۱ پیداست سطح معناداری آماره همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین هویت قومی و هویت ملی، هویت ملی و احساس تبعیض، همچنین بین هویت قومی و احساس تبعیض رابطه مثبت و معنادار اما همبستگی ضعیف وجود دارد ($r < 3$) ضریب همبستگی کمتر از ۳)

سؤال پنجم: میزان تأثیر متغیرهای پیش‌بین هویت قومی، هویت ملی و حس تبعیض در اقوام کرد شهر کرمانشاه بر متغیر ملاک رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره چقدر است؟

برای بررسی سؤال از رگرسیون چند متغیره (چندگانه) به شیوه گام‌به‌گام^۱ استفاده شد. بعد از وارد کردن متغیرها در نرم‌افزار و برآزش مدل رگرسیونی متغیر مستقل هویت ملی در معادله وارد نشد و از مدل رگرسیونی حذف گردید؛ بنابراین می‌توان گفت که تنها دو

1. Stepwise

متغیر مستقل هویت قومی و احساس تبعیض بر رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد تأثیرگذار هستند. جدول ۱۲ نشان می‌دهد با توجه به اینکه سطح معناداری مربوط به آماره F برابر با ۰/۰۰ شده و از ۰/۰۵ کمتر می‌باشد بنابراین مدل رگرسیونی معنادار است یعنی مدل رگرسیون می‌تواند به‌طور معناداری تغییرات متغیر وابسته (رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره) را پیش‌بینی کند. مقدار ضریب همبستگی چندگانه بین متغیرهای مستقل هویت قومی و حس تبعیض با رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره برابر با ۰/۴۸۹ شده و نشان‌دهنده این است که بین متغیرهای مستقل با وابسته همبستگی قوی وجود دارد. همچنین، مقدار آماره دوربین و اتسون^۱ برابر با ۱/۴۹۱ حاصل شد که با تقریب در بازه (۲/۵, ۱/۵) قرار گرفته است. در نتیجه بین مانده‌های رگرسیونی همبستگی وجود ندارد. مقدار ضریب تعیین برابر با ۰/۲۶۴ شده است که نشان می‌دهد ۲۶/۴ درصد از تغییرات متغیر وابسته یعنی رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد نمونه مورد بررسی، توسط دو متغیر مستقل هویت قومی و تبعیض تبیین می‌شود. همچنین مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۲۶۰) نشان می‌دهد متغیرهای هویت قومی و حس تبعیض ۲۶ درصد از تغییرات رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره کل جامعه آماری را تبیین می‌کند.

جدول ۱۲. خلاصه مدل رگرسیونی، ضرایب و آماره‌ها

آماره دوربین واتسون	سطح معناداری	آماره T	بنا	B	سطح معناداری	درجه آزادی	آماره F	ضریب R^2 (تعیین)	ضریب تعدیل شده (R^2 تبیین)	R همبستگی (چندگانه)	متغیر پیش‌بین	گام	متغیر ملاک رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره
۱/۴۹۱	۰/۰۰۰	۱۰/۹۴۹	۰/۴۸۹	۰/۳۵۹	۰/۰۰۰	۳۸۲	۱۱۹/۸۸۳	۰/۲۳۷	۰/۲۳۹	۰/۴۸۹	هویت قومی	۱	
	۰/۰۰۰	۱۰/۲۵۱	۰/۴۵۹	۰/۳۳۷	۰/۰۰۰	۳۸۱	۶۸/۳۳۸	۰/۲۶۰	۰/۲۶۴	۰/۵۱۴	هویت قومی تبعیض	۲	
(تبعیض) ۰/۱۲۳ + (هویت قومی) ۰/۳۳۷ + ۱/۸۰۲ = رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره													

1. Durbin-Watson

با توجه به مقدار ضریب بتا^۱، میزان تأثیر متغیرهای هویت قومی و احساس تبعیض بر رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد به ترتیب برابر با ۴۵/۹ و ۱۶/۱ درصد شده و جهت رابطه مثبت است. ستون ضریب رگرسیونی (B) نشان می‌دهد با افزایش هر واحد متغیر هویت قومی و حس تبعیض متغیر وابسته به ترتیب ۳۳/۷ درصد و ۱۲/۳ درصد افزایش می‌یابد.

سؤال ششم: آیا رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد در زندگی روزمره از لحاظ متغیرهای جمعیت‌شناختی تفاوت معناداری دارد؟

با توجه به اطلاعات جدول ۱۳ در مورد تفاوت رفتار اطلاع‌یابی بر اساس متغیر جنسیت آماره سطح معناداری آزمون لون ($p=0/797$) بیشتر از ۰/۰۵ حاصل شد بنابراین فرض H_0 پذیرفته می‌شود و ما از ردیف برابری واریانس‌ها استفاده می‌کنیم. سطح معناداری آزمون تی ($p=0/193$) بیشتر از ۰/۰۵ به دست آمد؛ بنابراین فرض پژوهش رد می‌شود و بازهم فرض H_0 پذیرفته می‌شود. بدین معنی که بین رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد از لحاظ متغیر جنسیت تفاوت معناداری از لحاظ آماری دیده نشد؛ اما در مورد تفاوت رفتار اطلاع‌یابی بر اساس متغیر وضعیت تأهل سطح معناداری آزمون لون ($0/398$) برابری واریانس دو گروه متأهلین و مجردها را تأیید می‌کند ($p>0/05$) بر همین اساس از آماره‌های ردیف برابری واریانس‌ها استفاده می‌کنیم. سطح معناداری آزمون تی ($P=0/107$) رد شدن فرض پژوهش و تأیید فرض H_0 را نشان می‌دهد. به همین دلیل بین رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد از لحاظ وضعیت تأهل از لحاظ آماری تفاوت معناداری مشاهده نشد. نتایج این دو آزمون نشان می‌دهد رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد تحت تأثیر جنسیت و وضعیت تأهل تغییر نمی‌کند.

۱. کاربرد ضریب بتا هنگامی است که بیش‌تر از یک متغیر مستقل در مدل داشته باشیم. در این صورت مقدار ضریب بتا به ما کمک می‌کند که سهم نسبی هر متغیر را در پیش‌بینی متغیر وابسته مقایسه کنیم و به عبارتی بتوانیم تعیین کنیم که کدام متغیرها بیشترین تأثیر را بر متغیر وابسته دارند.

جدول ۱۳. مقایسه اطلاعاتیابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد بر اساس تفاوت جنسیتی و وضعیت تأهل

جنسیت	میانگین	رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره		آزمون لون برای برابری واریانس‌ها		انحراف استاندارد	درجه آزادی	t	سطح معناداری
		برابری واریانس‌ها	تفاوت واریانس‌ها	F آماره	سطح معناداری				
زن	۳/۴۷	برابری واریانس‌ها	۰/۷۹۷	۱/۰۶۶	۰/۴۷۱	۳۸۲	-۱/۳۰۵	۰/۱۹۳	
مرد	۳/۵۴	تفاوت واریانس‌ها	۰/۴۳۹	۰	۰/۴۳۹				
وضعیت تأهل	میانگین	رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره		آزمون لون برای برابری واریانس‌ها		انحراف استاندارد	درجه آزادی	t	سطح معناداری
		برابری واریانس‌ها	تفاوت واریانس‌ها	F آماره	سطح معناداری				
متأهل	۳/۵۵	برابری واریانس‌ها	۰/۳۹۸	۱/۷۱۷	۰/۴۴۰	۳۸۲	۱/۶۱۳	۰/۱۰۷	
مجرد	۳/۴۷	تفاوت واریانس‌ها	۰/۴۶۹	۰	۰/۴۶۹				

جدول ۱۴. مقایسه اطلاعاتیابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد بر اساس تفاوت سن و درآمد

	منابع واریانس	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری
سن	بین گروهی	۳/۶۱۷	۴	۰/۹۰۴	۴/۴۱۷	۰/۰۰۲
	درون گروهی	۷۷/۵۸۲	۳۷۹	۰/۲۰۵		
درآمد	بین گروهی	۹/۱۴	۳	۰/۳۰۵	۱/۴۴	۰/۲۳۰
	درون گروهی	۸۰/۲۸۴	۳۸۰	۰/۲۱۱		

جدول ۱۵. آزمون تعقیبی تفاوت سنی در رفتار اطلاع‌یابی زندگی روزمره

گروه سنی	تفاوت میانگین	سطح معناداری
۱۸-۲۴	-۰/۰۹۸	۰/۴۰۰
۲۵-۴۴	-۰/۱۹۹	۰/۰۲۵
۴۵-۵۴	-۰/۳۳۶	۰/۰۵۷
۵۵-۶۵	-۰/۴۴۵	۰/۰۵۸

همان‌طور که ستون سطح معناداری جدول ۱۴ نشان می‌دهند رفتار اطلاع‌یابی روزمره قوم کرد تنها از نظر سن تفاوت معنادار دارد و بعد از انجام آزمون تعقیبی توکی گروه سنی ۲۵ تا ۳۴ سال با گروه سنی بعد از خود یعنی ۳۵ تا ۴۴ سال در رفتار اطلاع‌یابی زندگی روزمره تفاوت معناداری داشتند (جدول ۱۵).

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش پیش رو با تأکید بر دو نظریه «اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره (آلیس)» ساولینن و «زندگی در چرخه» چتمن سعی بر بررسی کانال‌های اطلاعاتی و رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد داشت. بررسی یافته‌ها نشان داد، اخبار مهم‌ترین کانال کسب اطلاعات زندگی روزمره قوم کرد بود. رسمیت داشتن اخبار، دسترسی آسان و ارزان بدون نیاز به مهارت خاصی می‌تواند دلیل این انتخاب باشد. به‌طوری‌که در صدر انتخاب پاسخگویان قرار گرفت. بعد از اخبار به ترتیب رسانه‌های چاپی، کتابخانه‌های عمومی، تلفن، اینترنت، رسانه ملی و شبکه‌های اجتماعی بیشترین انتخاب پاسخگویان برای کسب اطلاعات در زندگی روزمره بود. به نظر می‌رسد هزینه کم، سهولت دسترسی و سادگی و دسترس‌پذیری نقش مهمی در انتخاب این کانال اطلاعاتی برای کسب اطلاعات دارد. والدین بی‌خانمان پژوهش هرسبرگر (۱۹۹۸) بیشتر متکی بر شبکه‌های اطلاعاتی غیررسمی بودند. یافته‌های پور موسوی (۱۳۹۳) برترین کانال اطلاع‌یابی ارامنه تهران را منزل اقوام و دوستان نشان داد. این در حالی است که شبکه‌های اطلاعاتی محلی والدین کودکان مبتلابه سندروم داون به‌عنوان ابزار اصلی برای به اشتراک‌گذاری اطلاعات از یافته‌های پژوهش گیسن (۲۰۱۳) بود. در پژوهش رسایی (۱۳۹۴) پراستفاده‌ترین مجراهای کسب اخبار و اطلاعات توسط معلمان شهر اهواز به ترتیب، تلویزیون سراسری، اینترنت، دوستان و همکاران بود. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که اقوام کرد مورد بررسی نگرش مثبتی نسبت به اهمیت اطلاعات برای آن‌ها و کارایی و نقش مهم آن در زندگی روزمره دارند. سعیدی (۱۳۹۶)، رسایی (۱۳۹۴) و پورموسوی (۱۳۹۳) همسو با این یافته نگرش مثبت نسبت به اطلاعات را در جامعه پژوهش خود گزارش کردند؛ اما زارع (۱۳۹۱) در پژوهش خود در مورد دو قوم عرب و

بختیاری نشان داد هر چند پاسخ‌دهندگان تا حدودی از اطلاعات در زندگی روزمره‌شان استفاده می‌کنند و زندگی بدون حضور اطلاعات را دشوار می‌دانند، اما تصویر چندان روشنی از ماهیت نیازهای اطلاعاتی مرتبط با زندگی روزمره نداشتند. در خصوص اهمیت اخبار نزد اقوام کرد نمونه موردبررسی به ترتیب اخبار اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و ورزشی اهمیت داشتند. بیکاری و عدم اشتغال و وضعیت نه چندان مطلوب بر خورداری خانواده‌ها (درآمد ۱/۵ تا ۲/۵ میلیون تومان در ماه) مهم‌ترین عوامل در علت اهمیت اخبار اقتصادی در بین اقوام کرد می‌باشد. اهمیت نوع اخبار نزد عرب‌های پژوهش‌زارع (۱۳۹۱) به ترتیب اخبار ورزشی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی بود اما نزد بختیاری‌ها به ترتیب اخبار فرهنگی، ورزشی، اقتصادی و سیاسی بود. در مورد کتابخانه‌های عمومی پاسخگویان بیان کردند که کتابخانه‌های عمومی در مجموعه‌سازی به فرهنگ کردی بی‌توجه بوده‌اند؛ که این یافته با نتایج پژوهش پور موسوی (۱۳۹۳) همسوست. اقوام کرد نمونه موردبررسی در پژوهش حاضر برنامه‌های فارسی‌زبان را کمی بیشتر از برنامه‌های کردی زبان رسانه ملی ترجیح داده‌اند. این یافته از دو منظر قابل‌بحث است: یکی اینکه رسانه ملی تا حدی موفق عمل کرده است که برنامه‌های آن مورد توجه اقوام مختلف قرار گرفته است اما واقعیت مهم و قابل توجه که نباید از نظر دور بماند این است که تولیدات کردی زبان رسانه ملی بسیار کم است و رسانه ملی نتوانسته است نیازهای اقوام کرد را برآورده کند و آن‌ها از روی ناچاری کانال‌های فارسی‌زبان را برای رفع نیازهای اطلاعاتی خودشان انتخاب می‌کنند؛ بنابراین به نظر می‌رسد لازم است توجه بیشتری به این مسئله شود و نیازهای اطلاعاتی این قوم در برنامه‌ریزی‌های آینده برای تولید و ساخت برنامه‌های متنوع برای این قشر که درصد بالایی از جمعیت شهر کرمانشاه را تشکیل داده‌اند، در نظر گرفته شود. پاسخگویان علاقه‌مندند که با هم‌زبانان کرد خود در شبکه‌های اجتماعی ارتباط داشته باشند. پور موسوی (۱۳۹۳) در پژوهش خود به همین نتیجه در مورد اقلیت ارمنی‌ها رسید. یافته‌ها نشان داد پاسخگویان بیشتر از پیام‌رسان‌های خارجی مانند تلگرام و واتساپ با اختلاف فاحش نسبت به پیام‌رسان‌های داخلی استفاده می‌کنند. یافته‌های این قسمت با یافته‌های پژوهش‌رسانی

(۱۳۹۴) همسوست. رسایی در یافته‌های خود میزان استفاده زیاد پاسخگویان را از پیام‌رسان واتساپ گزارش کرد. سرعت، امنیت، حفظ حریم خصوصی و اینکه این پیام‌رسان‌ها تا حدودی آزمایش شده توسط افراد هستند، نقص و کاستی‌های آن نسبت به نمونه‌های ایرانی کمتر می‌باشد و امکانات آن‌ها برای کاربران رضایت‌بخش می‌باشد، می‌تواند از علل گرایش افراد به پیام‌رسان‌های خارجی باشد. همچنین پاسخگویان استفاده از رسانه ملی را به ماهواره‌های فارسی‌زبان و کردزبان خارج از کشور ترجیح دادند. این موضوع از نظر مصونیت در برابر حمله‌های رسانه‌های بیگانه بسیار حائز اهمیت است؛ و این مورد با یافته‌های پژوهش زارع (۱۳۹۱) ناهمسوست. دو قوم عرب و بختیاری در پژوهش زارع ماهواره‌های خارجی را به رسانه ملی ترجیح دادند. عرب‌زبان‌ها شبکه‌های ماهواره‌ای خارجی عرب‌زبان و بختیاری‌ها شبکه‌های ماهواره‌ای خارجی فارسی‌زبان را استفاده می‌کردند.

همچنین در خصوص وضعیت متغیرهای مستقل هویت قومی و هویت ملی یافته‌ها نشان داد که میانگین هویت قومی بالاتر از متوسط است اما هویت ملی نسبت به هویت قومی از میانگین بالاتری برخوردار است (جدول ۵) این یافته نشان می‌دهد در میان اقوام کرد نمونه مورد بررسی ابتدا مؤلفه‌های هویت ملی و بعد از آن مؤلفه‌های هویت قومی از اهمیت برخوردار است. یکی از علل این مسئله این است که شیوه زندگی کردها منجر به تعادل در هویت قومی شده که نتیجه آن تقویت هویت ملی کردها بوده است. لازم به ذکر است عوامل دیگری مانند سیاست‌های دولت نیز در این مورد بی‌تأثیر نیست؛ بنابراین هیچ‌گاه خواسته‌های قومی در تقابل با هویت ملی قرار نمی‌گیرد و می‌توان این‌گونه تبیین نمود که هم‌راستایی و بالاتر قرار گرفتن هویت ملی همبستگی و اتحاد قومی و ملی پاسخگویان را نشان می‌دهد. در بین ریز مؤلفه‌ها و ابعاد هویت قومی، تعهد قومی بالاترین میانگین را داشت (جدول ۲). هنجارهای اجتماعی پذیرفته‌شده در جهان کوچک کردها و جهانی‌بینی مملو از ارزش‌ها و موارد مقبول برای خودی‌ها (کردها) چنان قدرتمند است که این گروه پابندی زیادی برای حفظ این ویژگی‌ها به‌عنوان سرمایه و دارایی ارزشمندشان

دارند که همین مسئله باعث پابندی به ارزش‌های قومی و پذیرفتن بیگانگان در جهان قومیتی است. همچنین میانگین حس تبعیض پاسخگویان کمی بیش از متوسط به دست آمد (جدول ۳). این مسئله نشان می‌دهد در نگرش جمعی پاسخگویان کرد حس تبعیض و بی‌عدالتی بین خودی‌ها و بیگانگان پر رنگ و قابل لمس است. یافته این قسمت از پژوهش با نتایج پژوهش زارع (۱۳۹۱)، ناهمسوست. او در پژوهش خود دریافت هویت قومی و احساس تبعیض در بین عرب‌های ساکن شهرستان اهواز نسبتاً قوی و هویت ملی در بین آنان تا حدودی ضعیف است. همچنین یافته‌ها نشان داد متغیرهای مستقل (هویت قومی، هویت ملی و احساس تبعیض) دوه‌دو باهم رابطه معناداری داشتند. به این صورت که بین هویت قومی و هویت ملی، هویت ملی و احساس تبعیض، همچنین بین هویت قومی و احساس تبعیض رابطه مثبت و معنادار داشتند؛ اما آماره ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که همبستگی‌های هر سه رابطه ضعیف بودند (کمتر از ۰/۳ جدول ۱۳). نتایج این قسمت از پژوهش با یافته‌های پژوهش لهسایی‌زاده و همکاران (۱۳۸۸)، نواح و تقوی نسب (۱۳۸۵)، نواح و تقوی نسب (۱۳۸۷) ناهمسوست. یافته‌های پژوهش آن‌ها نشان داد با افزایش احساس محرومیت، هویت قومی در میان اعراب تشدید شده و برخی جنبه‌های هویت ملی کاهش می‌یابد.

در مورد ارتباط متغیرهای مستقل با متغیر وابسته یافته‌ها نشان داد متغیرهای مستقل هویت قومی، هویت ملی، احساس تبعیض (هر کدام به‌طور جداگانه) با اطلاع‌یابی در زندگی روزمره قوم کرد رابطه مثبت و معناداری دارد. آماره ضریب همبستگی پیرسون نشان داد همبستگی بین هویت قومی و متغیر وابسته (رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره) متوسط و همبستگی هویت ملی با رفتار اطلاع‌یابی و همچنین احساس تبعیض و رفتار اطلاع‌یابی ضعیف می‌باشد. همچنین با کنترل اثر متغیرهای جمعیت شناختی، یافته‌ها نشان داد متغیرهای جمعیت شناختی بر همبستگی هویت قومی، هویت ملی، احساس تبعیض با اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره تأثیر ندارند. زارع (۱۳۹۱) در بررسی عرب‌زبان‌ها به نتیجه‌ای ناهمسو با این مسئله رسید. او دریافت، تحصیلات می‌تواند احساس تبعیض و

همچنین اثر آن بر اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره را تعدیل نماید؛ اما در مورد بختیارهای به نتیجه‌ای همسو با پژوهش حاضر رسید؛ یعنی سن، جنسیت، تحصیلات و درآمد تأثیری بر باورهای ملی، قومی و احساس تبعیض و اثر آن بر رفتار بختیاری‌ها نداشت. ثبات فرهنگی و پایداری به ارزش‌های قومی و ملی و درونی شدن ارزش‌ها در خانواده‌های کرد در نمونه مورد بررسی سبب شده است میزان برخورداری و درآمد خانوار، سن، جنسیت افراد و حتی ازدواج نتواند هویت قومی و ملی افراد را تحت تأثیر قرار دهد. همچنین یافته‌ها نشان داد رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد تحت تأثیر جنسیت و وضعیت تأهل و درآمد تغییر نمی‌کند. این در حالی است که در پژوهش زارع (۱۳۹۱) اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره در جامعه بختیاری‌ها و عرب‌ها از لحاظ جنسیت و وضعیت تأهل تفاوت معناداری وجود داشت. این در حالی است که در رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد از لحاظ سن تفاوت معنادار دیده شد (جدول ۱۸). نیاز اطلاعاتی بیشتر در جوانان و به‌طور کلی نیروی جوانی و نشاط و میزان تجربه در اثر کنکاش و جستجوی کانال‌های اطلاعاتی مختلف می‌تواند تبیین‌کننده تفاوت رفتار اطلاع‌یابی از لحاظ سن باشد.

در مورد ارتباط همه متغیرهای مستقل پژوهش با متغیر وابسته و مناسب بودن مدل نظری، یافته‌ها معناداری مدل رگرسیون را تأیید کردند و مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۲۶۰) نشان داد ۲۶ درصد (کمی بیش از یک‌چهارم) از تغییرات متغیر وابسته یعنی رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد، توسط متغیرهای مستقل هویت قومی و حس تبعیض تبیین می‌شود. لازم به ذکر است که متغیر هویت ملی توسط نرم‌افزار از مدل رگرسیون حذف گردید؛ که خلاف انتظار فرض اولیه در مدل نظری و نشان‌دهنده عدم تأثیر این متغیر و قدرت پیش‌بینی‌کنندگی آن بر رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد بود. پس به‌طور کلی می‌توان گفت تنها دو متغیر هویت قومی و حس تبعیض دو متغیر مهم و تأثیرگذار در رفتار اطلاعاتی قوم کرد بودند (جدول ۱۴). این در حالی است که در پژوهش زارع (۱۳۹۱) نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره برای هر دو قوم عرب و بختیاری نشان داد سه متغیر هویت ملی، هویت قومی و احساس تبعیض پیش‌بینی‌کننده‌های

تعیین‌کننده‌ای برای اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره اقوام مورد مطالعه بود. از کل یافته‌ها و مباحث می‌توان به این نتیجه رسید همان‌طور که انتظار می‌رفت هنجارهای جهان کوچک قومیتی که تعیین‌کننده سنخ‌های اجتماعی هستند (فیشر، اردلز و کیچی، ۱۳۸۷، ص ۱۰۴) و جهان‌بینی منحصر به فرد گروه قومیتی که شیوه زندگی و مهارت‌های زندگی متفاوتی را به گروه‌های قومیتی می‌بخشند در مورد قوم کرد نیز صادق بود و با اطمینان حاصل از یافته‌های این پژوهش می‌توان گفت که متغیر هویت قومی یک متغیر مهم و اثرگذار بر رفتار اطلاع‌یابی اقوام است که این مسئله باید مورد توجه مسئولان و برنامه‌ریزان کشور قرار گیرد. برای ایجاد تعادل مطلوب در متغیر هویت قومی (در مقابل هویت ملی) دولت می‌تواند توزیع عادلانه امکانات و منابع برای تمام اقشار و مخصوصاً گروه‌های اقلیت و قومیتی را مدنظر قرار دهد، برای مشاغل و پست‌های مدیریتی از استعدادها و توانایی‌های نخبگان قومی استفاده کند، در رسانه ملی به‌طور متناسب از پتانسیل خوب برنامه‌های گروه‌های قومی استفاده کند و برای احترام به فرهنگ اقوام مختلف و بالا بردن منزلت قومیتی فرهنگ‌سازی کند. این اقدامات علاوه بر تعادل هویت قومی می‌تواند حس تبعیض را نیز در قوم کاهش دهد. رفتار اطلاع‌یابی قوم کرد از جمله مفاهیم پیچیده‌ای هستند که تحت تأثیر متغیرهای زیادی است که متغیرهای مستقل هویت قومی و احساس تبعیض توانستند کمی بیش از یک‌چهارم از تغییرات آن را پیش‌بینی و تبیین کنند. مطمئناً متغیرهای تأثیرگذار و مهم دیگری مانند شبکه‌های اجتماعی، رشد فناوری‌های نوین، جهانی‌شدن و... هستند که برای شناسایی و کشف آن‌ها و بررسی ارتباط و تاثیر آنها نیاز به مطالعات جدیدی می‌باشد، بنابراین لزوم بررسی دیگر پیش‌بینی‌کننده‌ها و عوامل اثرگذار بر رفتار این قوم احساس می‌شود.

از محدودیت‌هایی که پژوهشگر در حین جمع‌آوری داده‌ها شخصاً مشاهده کرد عدم اعتماد پاسخگویان به علت وجود برخی از گویه‌ها در پرسشنامه که مربوط به بعد سیاسی و مذهبی هویت ملی بود. به طوری که به نظر می‌رسید کمی ترس و احتیاط مانع از پاسخ دادن واقعی پاسخگویان به آن سؤالات می‌شد. این مسئله ممکن است روی نتایج آماری

پژوهش تأثیر گذاشته باشد. البته لازم به ذکر است که صرفاً مقبولیت و پذیرش خودی‌ها و عدم اعتماد به بیگانگان از ویژگی‌های جهان کوچک در نظریه زندگی سه‌بعدی چتمن می‌باشد که در اجتماعات قومی نیز امری اجتناب‌ناپذیر هست اما در هر صورت احتمالاً این مسئله بر پژوهش بی تأثیر نبوده است.

پیشنهادات برخاسته از پژوهش

۱. با توجه به یافته‌های پژوهش چون رسانه‌های چاپی دومین انتخاب افراد کرد بعد از اخبار برای رفع نیاز اطلاعاتی بود به نظر می‌رسد لازم است مسئولان در این زمینه برنامه‌ریزی کنند که در صورت رجوع افراد به کتابخانه‌های عمومی منابع مناسب چاپی و ترجیحاً در خصوص آداب و رسوم و فرهنگ کردی (بنا به یافته‌های پژوهش قسمت کتابخانه‌های عمومی) تهیه و در اختیار افراد قرار گیرد.
۲. با توجه به یافته‌های پژوهش لازم است رسانه ملی بر تولیدات برنامه‌های کردی زبان متنوع در شبکه استانی اهتمام ورزد.

پیشنهاد برای پژوهش‌های آینده

۱. پیشنهاد می‌شود رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد با دیگر نظریه‌های رفتار اطلاعاتی مورد مطالعه قرار گیرد.
۲. پیشنهاد می‌شود رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره قوم کرد با رفتار دیگر اقوام مقایسه و مطالعه شود.
۳. با عنایت به اینکه متغیرهای هویت قومی و ملی و حس تبعیض در این پژوهش مورد مطالعه قرار گرفت و نظر به پیچیدگی رفتار اطلاع‌یابی پیشنهاد می‌گردد دیگر متغیرهای تأثیرگذار بر رفتار قوم کرد مانند جهانی‌شدن یا ظهور فناوری‌های نوین و شبکه‌های جدید اطلاعاتی مورد بررسی قرار گیرد.

ORCID

Soraya Zangeneh

<https://orcid.org/0000-0002-4531-042X>

Fariba Zangeneh

<https://orcid.org/0000-0003-0151-5770>

Amin Zare

<https://orcid.org/0000-0001-8597-7707>

منابع

- اسمیت، آنتونی. (۱۳۸۳). ناسیونالیسم، ترجمه منصور انصاری، تهران: مؤسسه مطالعات ملی.
- اکبری، حسین، عیوضی، محمدرحیم. (۱۳۹۱). «بررسی وضعیت و ابعاد سازنده هویت ملی». *مجله علوم اجتماعی*، ۱۰(۱)، ۳۳-۵۹.
- برتون، رولان. (۱۳۸۰). *قوم‌شناسی سیاسی*، ترجمه ناصر فکوهی، تهران: نی.
- بیگدلی، زاهد؛ شریفی، سمیه (۱۳۸۹). «مفهوم بافت در حوزه رفتارهای اطلاعاتی». *کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۳(۳)، ۳۱-۵۱.
- پور موسوی، زهرا. (۱۳۹۳). *شناسایی و تحلیل رفتار اطلاع‌یابی زندگی روزمره و محیط‌های اطلاعاتی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی.
- جعفرزاده پور، فروزنده، حیدری، حسین. (۱۳۹۳). «فرا تحلیل رابطه هویت ملی و قومی در ایران». *فصلنامه راهبرد اجتماعی و فرهنگی*، ۳(۱۱)، ۶۳-۹۶.
- ربانی، علی، رستگار، یاسر. (۱۳۹۱). «تحلیلی بر وضعیت هویت ملی و ابعاد شش‌گانه آن در بین شهروندان شهر اصفهان». *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۵۰(۲)، ۱-۲۰.
- رجایی، فرهنگ. (۱۳۸۲). *مشکل هویت ایرانیان امروز*. تهران: نشر نی.
- رسی، الهام. (۱۳۹۴). *بررسی فرایند اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره معلمان شهر اهواز بر اساس مدل آلیس*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی.
- زارع، امین. (۱۳۹۱). *بررسی فرایند اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره با تأکید بر زندگی در چرخه: مطالعه‌ای پیرامون اقوام پرجمعیت ساکن شهرستان اهواز*. پایان‌نامه دکتری. دانشگاه شهید چمران اهواز، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی.
- سعیدی، ژیلا. (۱۳۹۶). *بررسی رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره مراجعان کتابخانه‌های عمومی شهرستان سنندج*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه رازی، دانشکده علوم اجتماعی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی.
- طالبی، ابوتراب، عیوضی، یاور. (۱۳۹۱). «هویت طلبی قومی در فضای مجازی». *فصلنامه برنامه‌ریزی و رفاه و توسعه اجتماعی*، ۱۶(۱۶)، ۱۳۵-۱۷۲.

فیشر، کرن ای.، اردلز، ساندا، مک کچنی، لین. (۱۳۸۷). *نظریه‌های رفتار اطلاعاتی*. ویراسته زاهد بیگدلی. (مترجمان فیروزه زارع فراشبندی، محسن حاجی زین العابدینی، غلام حیدری و لیلا مکتبی فرد). تهران: کتابدار.

گودرزی، حسین. (۱۳۸۵). *مفاهیم بنیادی در مطالعات قومی*. تهران: انتشارات تمدن ایرانی.

گیدنز، آنتونی. (۱۳۷۷). *جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری*، تهران: نی

لهسایی زاده، عبدالعلی، مقدس، علی اصغر، تقوی نسب، مجتبی. (۱۳۸۸). «بررسی عوامل داخلی مؤثر بر هویت قومی و هویت ملی در میان اعراب شهرستان اهواز». *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۲۰(۳۳)، ۴۵-۷۰.

مسعودنیا، حسین، مهربانی کوشکی، راضیه، کیانی، ناهید. (۱۳۹۳). «بررسی رابطه هویت ملی و قومی: مطالعه موردی دانشجویان دانشگاه تهران». *فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی-فرهنگی*، ۳(۲)، ۱۳۹-۱۶۵.

نواح، عبدالرضا، تقوی نسب، مجتبی. (۱۳۸۶). «قوم عرب واگرایی یا همگرایی». *فصلنامه دانشگاه آزاد شوشتر*، ۱(۲)، ۴۸-۱۹.

نواح، عبدالرضا، حیدری، خیری. (۱۳۹۵). «بررسی هویت قومی و تأثیر آن بر احساس طرد اجتماعی مورد مطالعه: عرب‌های شهر اهواز». *فصلنامه راهبرد اجتماعی فرهنگی*، ۵(۱۸)، ۸۴-۵۹.

نواح، عبدالرضا، تقوی نسب، مجتبی. (۱۳۸۷). «تأثیر احساس محرومیت نسبی بر هویت قومی و هویت ملی مطالعه موردی: اعراب استان خوزستان». *جامعه‌شناسی ایران*، ۸(۲)، ۱۴۲-۱۶۳.

یوسفی، علی (۱۳۸۰). «روابط بین قومی و تأثیر آن بر هویت اقوام در ایران». *فصلنامه مطالعات ملی*، ۲(۸)، ۲۹-۱.

References

- Barahmanda, Nilofar; Nakhoda, Maryamy; Fahimnia, Fatima; Nazari, Mahin (2019). Understanding everyday life information seeking behavior in the context of coping with daily hassles: A grounded theory study of female students. *Library and Information Science Research*, 41(4), Available at <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0740818819300933>
- Bates, J. A(2008). *The information needs and information seeking behaviour of adults living in a working-class neighbourhood in Dublin*.

University College Dublin (Ireland)

- Dankasa, Jacob(2016). Mapping the everyday life information needs of Catholic clergy. *Journal of Documentation*, 72 (3),549-568.
- Fang, Xiaoke; Xie, Yongxian (2019) A study on Chinese people's everyday life information seeking: taking a comparison between web and Weibo. *Int. J. Services Technology and Management*, 25(2),179–196.
- Fawcett, Philip Earl (2017). *The information lives of immigrant and refugee youth acting as Information and Communication Technology (ICT) Wayfarers*. doctoral dissertation, University of Washington, School of Information Science.
- Fisher, Karen E. Baker, Lynda M. Brown, Christine(2003). *Information Behavior in Everyday Life: Research on Street-Level Sex Workers, New Immigrants, and Hair Stylists*. ASIST 2003 Panel
- Gibson, Amelia N. (2013). *The influence of place-based communities on information behavior: a comparative grounded theory analysis*. doctoral dissertation. Florida state university college of communication and information.
- Harari, Gabriella M. Muller, Sandrine R. Aung, Min SH and Rentfrow, Peter J (2017). *Smartphone sensing methods for studying behavior in everyday life*. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 18:83–90
- Hersberger, Julia A. (1998). *Everyday information needs and information sources of homeless parents: a study of poverty and perseverance*. doctoral dissertation. Indiana University, School of Library and Information Science.
- Hwakoo, jounge (2013). *Adolescents' information behavior when isolated from peer groups: from lessons from new immigrant adolescents' everydaylife information seeking*. doctoral dissertation. the florida state univercity college of communication and information
- Kim, Jinyoung (2016). *Information practices during life transition: korean immigrantwomen's everyday life information seeking and acculturation*. doctoral dissertation. University of Maryland, College Park.
- Meyers, Eric M. Fisher, Karen E. and Marcoux, Elizabeth (2009). Making Sense of an Information World: The Everyday-Life Information Behavior of Preteens. *The Library Quarterly: Information, Community, Policy*, 79(3),301-341.
- Phinney, J. S. (1990) Ethnic Identity in Adolescents and Adults: Review of Research. *Psychological Bulletin*, 108(3).
- Wimberley, Sara L. McClean, Jessica L. (2012). Supermarket Savvy: The Everyday Information-Seeking Behavior of Grocery Shoppers. *Information & Culture: A Journal of History*, 47(2),176-205.
- Yadamsuren, borchuluun (2011). *incidental exposure to online news in*

evertday life information seeking context: mixed method study.
doctoral dissertation. the University of Missouri-Columbia

References [in Persian]

- Akbari, Hossein; Ayouzi, Mohammad Rahim (2011). "Investigation of the status and dimensions of national identity formation". *Journal of Social Sciences*, 10(1), 33-59. [in Persian]
- Burton, Rolan (2001). *Political ethnography*, translated by Nasser Fakuhi, Tehran: Ney. [in Persian]
- Bigdeli, Zahed; Sharifi, Somayeh (2009). "The concept of context in the field of informational behaviors". *Library and Information*, 13(3), 31-51. [in Persian]
- Fisher, Karen E. Erdels, Sanda; McKechnie, Lynn (2008). *Theories of information behavior. Edited by Zahed Bigdeli.* (Translators: Firouzeh Zare Farashbandi, Mohsen Haji Zein al-Abidini, Gholam Heydari and Leila Maktabi Fard). Tehran: Ketabdar. [in Persian]
- Goudarzi, Hossein (2015). *Basic concepts in ethnic studies.* Tehran: Iranian Civilization Publications. [in Persian]
- Giddens, Anthony (1998). *Sociology*, translated by Manouchehr Sabouri, Tehran: Ney. [in Persian]
- Jafarzadeh Pour, Forouzandeh; Heydari, Hossein (2013). "Meta-analysis of the relationship between national and ethnic identity in Iran". *Social and Cultural Strategy Quarterly*, 3 (11), 63-96. [in Persian]
- Lehsaizadeh, Abdul Ali; Moghaddi, Ali Asghar; Taqavi Nasab, Mojtaba (2009). "Investigation of internal factors affecting ethnic identity and national identity among the Arabs of Ahvaz". *Applied Sociology*, 20(33), 45-70. [in Persian]
- Massoudnia, Hossein; Mehrabi Koushki, Raziieh; Kiyani, Nahid (2013). "Investigating the relationship between national and ethnic identity: a case study of Tehran University students". *Quarterly Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 3(2), 139-165. [in Persian]
- Navah, Abdul Reza; Taqavi Nasab, Mojtaba (2007). "Arab people divergence or convergence". *Shoushtar Azad University Quarterly*, 1(2), 19-48. [in Persian]
- Navah, Abdul Reza; Heydari, Kheiri (2015). "Investigation of ethnic identity and its effect on the feeling of social exclusion studied: the Arabs of Ahvaz city". *Quarterly Journal of Social and Cultural Strategy*, 5(18), 59-84. [in Persian]
- Navah, Abdul Reza; Taqavi Nasab, Mojtaba (2008). "The effect of the feeling of relative deprivation on the ethnic identity and national identity of a case study: Arabs of Khuzestan province". *Iranian Sociology*, 8(2), 142-163. [in Persian]

- Pour Mousavi, Zahra (2013). *Identification and analysis of information-seeking behavior in everyday life and information environments*. Master's thesis. Shahid Chamran University of Ahvaz, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Department of Information Science and Epistemology. [in Persian]
- Rabbani, Ali; Rostegar, Yasser (2011). "An analysis of the state of national identity and its six dimensions among the citizens of Isfahan". *Applied Sociology*, 50(2), 1-20. [in Persian]
- Rajaei, Farhang (2003). *The identity problem of Iranians today*. Tehran: No publication. [in Persian]
- Rasaei, Elham (2014). *Investigating the information seeking process in the daily life context of Ahvaz city teachers based on the Ellis model*. Master's thesis. Shahid Chamran University of Ahvaz, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Department of Information Science and Epistemology. [in Persian]
- Smith, Anthony (2004). *Nationalism*, translated by Mansour Ansari, Tehran: Institute of National Studies. [in Persian]
- Saeidi, Zhila (2016). *Investigating information-seeking behavior in the context of daily life of patrons of public libraries in Sanandaj city*. Master's thesis. Razi University, Faculty of Social Sciences, Department of Information Science and Epistemology. [in Persian]
- Talebi, Abu Torab; Ayouzi, Yavar (2013) "Ethnic identity seeking in cyberspace". *Quarterly Journal of Planning and Welfare and Social Development*, (16), 135-172. [in Persian]
- Yousefi, Ali (2008) "Inter-ethnic relations and its effect on ethnic identity in Iran". *National Studies Quarterly*, 2(8), 1-29. [in Persian]
- Zare, Amin (2012). *Investigating the process of information seeking in the context of daily life with emphasis on life in a cycle: a study about the densely populated ethnic groups living in Ahvaz city*. Doctoral dissertation. Shahid Chamran University of Ahvaz, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Library and Information Department. [in Persian]

استناد به این مقاله: زنگنه، ثریا، زنگنه، فریبا، زارع، امین. (۱۴۰۱). بررسی رفتار اطلاع‌یابی در بافت زندگی روزمره ساکنان شهر کرمانشاه: مطالعه قوم‌گرد با تأکید بر نظریه زندگی سه‌بعدی، فصلنامه علمی بازیابی دانش و نظام‌های معنایی، ۹(۳۳)، ۱۶۱-۱۹۶.

DOI: 10.22054/jks.2021.58315.1411

Name of Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.